

Lokaler för rättspsykiatri - Förstudie

Dnr 1299-2022

Förslag till beslut

1. Regiondirektören får i uppdrag att genomföra förstudie enligt förslag och återkomma till regionstyrelsen med beslutsförslag senast maj 2023.
2. Medel avsätts om 500 tkr för Division Regionstöd och 500 tkr för Division Psykiatri för genomförande av förstudie, att finansieras via regionstyrelsens strategiska reserv för 2023.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen ser behov av att utreda den framtida lokalförsörjningen för den rättspsykiatriska verksamheten. Det är viktigt att en långsiktigt hållbar lösning tas fram där nödvändiga säkerhetskrav uppfylls och där verksamheten ges goda förutsättningar att bedrivas.

Sammanfattning

Lokalerna för regionens rättspsykiatriska vård i Öjebyn är i behov av anpassning och renovering för att möta verksamhetens behov samt räddningstjänstens krav på brandsäkerhet. En förstudie ska genomföras i syfte att utreda och föreslå lämpliga alternativ för en långsiktig lösning på de lokalbehov som kommer att finnas.

Ärendet

Bakgrund

Rättspsykiatrins lokaler i Öjebyn behöver ses över och åtgärdas av flera skäl. Dels är lokalerna i grunden inte anpassade för rättspsykiatrisk vård och dels står regionen inför ett omfattande krav från kommunen att göra ombyggnationer för att förbättra brandsäkerheten i lokalerna.

De uppskattade kostnaderna för nödvändiga ombyggnationer uppgår till mångmiljonbelopp. Byggnaderna är i genomsnitt ca 40 år gamla och har ett underhållsbehov för de kommande 10 åren på ca 20 mnkr i dagens prisläge. Därför bör alternativ till ombyggnad utredas.

Den rättspsykiatriska verksamheten har stor ekonomisk påverkan för regionen både i form av vårdkostnader och som intäkter från försäljning av vård till andra regioner. Därtill innebär verksamheten ett viktigt vårdåtagande utifrån samhällsskyddsperspektiv. Med utgångspunkt från ovanstående förutsättningar finns således behov av att utreda alternativa lösningar för de långsiktiga lokalbehoven för den rättspsykiatriska verksamheten.

Nuläge

Länsgemensam Rättspsykiatri i Öjebyn bedriver öppen och sluten psykiatrisk vård och tvångsvård för patienter som är dömda till rättspsykiatrisk vård, klienter från kriminalvården som är i behov av den typen av vård samt särskilt svårvårdade patienter från den allmänna psykiatrin där det finns behov av förhöjd säkerhet.

Länet har behov av den här typen av verksamhet och nationellt finns det ett underskott av vårdplatser för rättspsykiatriska patienter. Kliniken hyr ut ett fåtal platser till andra regioner men det finns möjlighet att utöka den delen av verksamheten. Kvalitet i rättspsykiatrin innebär såväl psykiatrisk vård som god säkerhet enligt den nivå som är bestämd. Under 2022 genomför Kriminalvården en utökning av sin verksamhet till drygt det dubbla inom Region Norrbottens område. Det förväntas påverka efterfrågan på vårdplatser med krav om möjlighet till avskiljning och hög säkerhetsnivå.

Säkerhet

Verksamhetens säkerhetsarbete utgår från perspektiven att det ska vara säkert för patienten, personalen och samhället. Nationellt delas den rättspsykiatriska vården in i säkerhetsnivåer där 1 är mycket hög säkerhet, 2 är hög säkerhet och 3 är godtagbar säkerhet. Region Norrbotten valde för drygt 10 år sedan att bedriva verksamhet i säkerhetsnivå 2 och 3 och genomförde då en ombyggnation i Öjebyn. Regionen valde också att samarbeta mellan dessa säkerhetsnivåer. Det har visat sig att det innebar en säkerhetsmässig kompromiss där lag och föreskrift inte följs. Exempelvis infördes inte en för ändamålet nödvändig bemannad allmän inpasseringskontroll/bevakning, utan enbart kontroll av patienterna och deras besökare.

Tillsynsmyndighet för brandsäkerhet har riktat ett föreläggande mot lokaliteterna där rättspsykiatri bedrivs. Föreläggande innebär krav på att boenderum, tvättstugor och vistelserum ska utformas som egna brandceller. För att uppfylla detta krävs byten av dörrar, förstärkning av väggar och omfattande ombyggnad av ventilationen. Sedan måste behov av ytterligare brandskyddsåtgärder utredas.

Förstudie

Regionen avser genomföra en förstudie av den framtida lokalförsörjningen för den rättspsykiatriska verksamheten. Förstudien ska inriktas mot följande alternativa lösningar:

1. Nybyggnation i Öjebyn
2. Ombyggnad av nuvarande lokaler
3. Nybyggnation i anslutning till Piteå sjukhus
4. Annan lokalisering

I analysen av alternativen ska nödvändiga förutsättningar beaktas såsom säkerhetsfrågor och lagstiftning, personalförsörjning, arbetsmiljö, vårdkvalitet, ekonomi, fastighetsfrågor, möjlighet till försäljning av vårdplatser samt tidsperspektiv för genomförande.

Jämställdhetsperspektiv

I genomförandet av förstudien ska jämställdhetsperspektivet beaktas.

Barnrättsperspektiv

I genomförandet av förstudien ska barnrättsperspektivet beaktas.

Protokollsutdrag skickas till:

Divisionschefer

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Ekonomidirektör